

Digues un desig

Sortegem 3 exemplars de la novel·la amb què Jordi Cabré ha guanyat el Premi Sant Jordi

Un escriptor famós descobreix que el llibre més venut el dia de Sant Jordi és la seva autobiografia. Però ell no l'ha escrit, tot i que el seu nom apareix a la coberta. Qui l'ha suplantat? Per què? I què hi diu? Quins secrets revelarà? A la novel·la *Digues un desig*, guanyadora del 59è Premi Sant Jordi i publicada per Enciclopèdia Catalana i Òmnium, Jordi Cabré (Barcelona, 1974) ens convida a buscar i vèncer les nostres parts fosques.

En llegim el primer capítol i en sortegem 3 exemplars. **Podeu participar-hi fins al 18 d'abril (que és quan anunciarem el guanyador), només cal que ens envieu un mail amb el títol del llibre i el vostre nom i cognom a participacatorze@gmail.com * (els guanyadors són Emma Solés, Toni Pernias i Lina Malagarriga).**

Foto: Catorze

Al principi, Déu va crear el cel i la terra.

Veus? Això sí que és un començament. Enganxa. Té estil. És sincer, és directe. I és versemblant. Com és que no se m'ha acudit a mi? A més, si el que pretenia era començar a explicar la meua vida, doncs així és com es fa. De cop, pam! A pèl. A sac. Anant per feina. Tant donar-hi voltes i al final ha hagut de ser una Bíblia d'hotel el que em donés el to i l'empenta. Perquè a banda del cel i la terra, Déu va crear els hotels amb Bíblia a la tauleta, que són els mateixos hotels que encara s'estranyen que demanis una habitació doble quan veuen que no t'acompanya ningú. Ni tan sols Ella. Ningú. Que sí, segur, li he dit habitació doble, de llit doble. No, no ve ningú amb mi. No, no he dit de matrimoni: he dit doble. No, en absolut, no és el mateix. Aquest hotel de Cadaqués, aquests objectes que em són tan familiars, aquesta habitació 215 amb Bíblia al calaix i un ram de semprevives penjant del sostre. Amb llit extramatrimonial i doble, de solitud doble i records dobles. Aquí és on vull escriure-ho tot. Explicar a tothom què ha passat, qui soc, qui és aquest home tan cordial de la foto de la coberta.

Aquest home.

Aquest fill de puta.

Tanco el llibre. Alço la vista, miro a esquerra i dreta. Molta gent a la llibreria, diada de Sant Jordi, gairebé no s'hi cap. El fil musical de l'establiment ha passat de My Fair Lady a Lawrence d'Aràbia sense perdre el fil, sense començament i sense final i sense pausa, com si fossin una sola melodia.

El temps real flueix sense talls i amb banda sonora contínua, com una història lineal sense capítols ni paràgrafs, excepte jo, que sí que he hagut d'aturar la vida uns instants. Perquè és que a veure. Un moment, no pot ser. A veure.

Aquest fill de puta. Sí, el de la foto, el de la coberta. El de sempre. Barba de tres dies, la cara prima, els quaranta-pocs ben portats, els cabells curts i despenjats, els solcs llaurats al front, la mirada d'intel·lectual murri perdut en els pensaments o en els sentiments. I després, doncs, tot el que no surt a la foto, és clar. El més important, allò que hi és sense ser-hi, que no veu ningú i que no sap gairebé ningú. Com ara que a fora, aquell dia de la foto, plovia. O que era dimecres. O que en veritat no he estat mai ni de bon tros un home honest, més aviat un impostor sense suc ni bruc enganxat a l'esquema argumental de la meua vida. Bé: això fins que la vaig conèixer a Ella, però evidentment Ella tampoc no surt a la foto. Com tantes i tantes coses que no hi surten, però que hi són. I tant que hi són. O per exemple, o com què més? Ah, o com el meu Rolex Oyster Perpetual acer 904L a la mà esquerra, vidre de safir i Swiss Made, que tampoc no hi apareix però que per a més detalls fa anys que està aturat a les 6.57 i té una petita ratllada a l'angle superior, just entre les onze i la corona de cinc punxes.

Aquest home.

Aquest.

No em cal mirar res, però miro. No em cal comprovar cap esfera ratllada, però la comprovo. Tampoc no cal que em tapi el canell esquerre, però me'l tapo. Feci el que feci continuaran sent exactament les sis i cinquanta-set d'acer inexorable i corona de cinc punxes d'aquest multitudinari dia de Sant Jordi. Però... però un moment, però què és això. Però com és possible.

La terra era caòtica i desolada, les tenebres cobrien la superfície de l'oceà, i l'Esperit de Déu planava sobre les aigües.

Fins aquí, bé. Així es comença una història, sí senyor. Sense por. Sense amagar-se, dient la veritat. De fet així va començar tot, la història de tot, amb la natura tal com és i les coses tal com són i amb el planeta fet tot un cap de Creus huracanat i multicolor. No diu cap ximpleria, el Gènesi aquest. Fa agafar d'allò, perspectiva. Aquests pins que ara miren de puntetes pel cel de la finestra sí que semblen recordar-se'n, ah sí, quins temps aquells en què tot estava per escriure. Quan tot encara podia començar d'una altra manera. O no ho sé. O directament, no començar.

De fet, jo hauria volgut començar la meua història d'una altra manera, eh? I tant, és clar que sí. M'hauria agradat una cosa més espectacular, una pell de gallina inaugural, uns crèdits de pel·lícula de James Bond o uns focs artificials en un castell encantat, o una ombra misteriosa que avança entre la boira, no? O etcètera. Però en canvi començo aquí, habitació 215, fullejant una Bíblia de lloguer i respirant aquesta brisa empordanesa de fa milions d'anys que fa xip-xap silenci xip-xap silenci, tan d'allò, tan no sé com dir-ho, tan no em surt la paraula.

Tan real.

Déu digué: «Que existeixi la llum». I la llum va existir.

Les cortines s'inflen i la llum existeix, mediterrània i blanca, i cau damunt del paisatge de Cadaqués i d'aquest llit doble per a un. Ja ho sé, ja. Aquests llençols solitaris i onanistes haurien de ser avui una altra cosa, haurien de ser un fantàstic Edèn de seda on continuar mossegant dia i nit la fruita prohibida. Però no. Però ja et fotran. Un desert llarguíssim de dunes sense terra promesa, això és el que són avui. Hi passo la mà i penso en tot, i penso en Ella, i en el que ha passat, en què m'he transformat. Penso merda. Penso desgraciat. Penso idiota, penso i em mossego els pensaments. De fet, si em costa tant escriure-ho potser és perquè el que he fet no té nom. Ni nom, ni adjectius, ni justificació possible. Doncs perquè no, perquè soc un falsari que fins ara ha ocultat massa coses. Algú amb pecat original incrustat a la pell, algú que tal vegada mai no hauria hagut d'existir.

Però bé, jo no necessito presentació, és clar. No. A mi tothom em coneix. Tothom sap qui soc.

Torno a tancar el llibre. No pot ser. Però com pot ser. Premo les cobertes amb força, com impedit que les lletres es posin a volar o puguin ser llegides per l'aire, pel sostre, per ningú. Perdo la mirada al buit amb l'horror a la cara. Els clients de la llibreria, però, deambulen per les taules i escullen els llibres com si escollissin les roses, i les seves pells i els seus lloms es toquen com les pells i els lloms dels llibres, s'amunteguen, es miren per damunt l'espatlla, s'ignoren, es roben l'aire, s'aturen, fullegen i giren i examinen i remenen i masteguen xiclet i esternuden amb tot el dret del món. El món diria que s'atorga el dret de continuar girant. Com les agulles de tots els rellotges, excepte el meu. Com aquest Sant Jordi tan ennuvolat que no sembla un Sant Jordi. O com l'Unchained Melody que ara sona encadenada al Doctor Zhivago ambiental. I per damunt de tot, aquest soroll pesat que de sobte m'ha aparegut a l'orella: tactactac. Pausa. Tactactac. Pausa. I així. Què em va dir la psicoterapeuta? Que somrigués davant les adversitats. Per tant, aquí al mig de l'àrea de no-ficció soc un somriure forçat, els ulls ben oberts, el coll mig inclinat i un individu passejant vora meu que rumia de què li sono. Abaixo la mirada, modero l'alegria de prescripció mèdica i torno una mica al món. Faig veure que no em passa res, faig veure que no em passa tot, i em poso a teclejar al mòbil: «Anna, tenim un problema. Greu. Truca'm quan puguis».

Qui soc jo?

Ja ho saben: soc un nom gran, en majúscules, de tapa dura. Amb tipografia ampla i cridanera. De fet, el meu nom té tanta presència que aixafa els títols dels meus propis llibres, és prou important per eclipsar el nom de totes les meves obres. Perquè quan un ha rebut tants premis i ha conquerit tants continents i ha arribat a ser qui és, a ser qui soc, al final el que interessa no és tant tenir el meu últim èxit al prestatge sinó tenir-hi el meu nom. Tenir-m'hi a mi. Lletres gegantines estil supervendes, estil best-seller, dels que hi ha escampats per les taules de novetats o pels duty frees dels aeroports. No pas prenent ser tan best-seller com Déu, o almenys de moment, però sí amb lletres més grosses que aquesta coberta de Bíblia d'hotel. Això, primera. I segona: jo soc algú. Sí, soc algú. Soc tot un personatge. Soc un imprescindible, un must, tot un home. Un home que, si no existís, s'hauria d'inventar.

M'ho penso uns instants, però finalment l'angoixa ?tactactac? decideix per mi.

Enviar.

El missatge surt disparat del meu mòbil al ciberespai, simple, telegràfic, SOS, Save Our Souls, Save My Soul, SMS, mayday, mayday. Després m'emporto el primer llibre de la pila, amb ulls de segrestador, allunyant-me de l'àrea de no-ficció i travessant el passadís entre compradors inexperts, clàssics moderns i llibres d'autoajuda. Em sembla notar a la mà les pessigolles d'una boca emmordassada, com si dins del llibre tancat anessin passant les coses... I no vull que passin. Ni tan sols vull que comencin. El carrego al costat dret, vora la cintura i amb força, quasi amagant-lo. Algú altre em mira com si em conegués de tota la vida però no hi acabés de caure, i llavors hi cau, i no s'ho acaba de creure, i dissimula. A la gent com jo se'ns hi espera més aviat en forma de nom i de cognom ben posats i arrengrats als prestatges de mentida, vull dir als prestatges de ficció. Algú com jo no hauria de ser aquí en un dia com avui, sinó signant exemplars en alguna parada del carrer. Però jo aquest any no tinc cap novetat per signar ?o, com a mínim, això és el que em pensava?. I encara que aquell algú em continuï observant, i comenci ja a fotre'm una mica, en canvi la majoria de gent es limita a sobrevolar opcions de compra sense donar gaire importància a la meva presència. O també dissimulen. No ho sabré mai.

«Et truco d'aquí dos minuts», es digna a respondre la pantalla.

«Per fi! Et dic que és urgent, collons», teclejo amb avidesa Morse. «Això em pot destrossar.»

«El què?»

«Va, no fotem, Anna.»

«Et truco d'aquí un minut.»

«Espera't, surto al carrer i et truco jo.»

«On ets?»

«Soc a...»

Aturo el teclieg compulsiu quan veig que una senyora en du un altre exemplar, exactament igual que el meu. Obre la coberta ?la meva foto, el meu nom, la meva persona? i es posa a fullejar allò que mai no hauria hagut de ser fullejat, de ser escrit, de ser. I penso què pensaran, què llegiran, què diran, què piularan. Hi penso com sempre, hi penso com mai. Quanta gent el deu haver comprat avui, quants deuen estar fent exactament el mateix en aquest instant i en qualsevol racó del país, o piratejant-lo des de qualsevol ordinador del món, o fins i tot escampant-ne fragments per la xarxa. No, no, no pot ser. Però quina broma és aquesta. Miro a banda i banda com si les parets del passadís s'estiguessin estrenyent cap a mi, com dues gegantines cobertes de llibre. Aire. Em falta aire.

Quan he volgut retrobar la inspiració en el punt de lectura ?i en un lleu gregal d'olor de pinassa?, he vist que Déu ja ha decidit crear l'home a imatge seva. Sí que anem forts, he rigut. Que bona, aquesta. Quin gir argumental, i que poc que s'ho espera, el pobre tros de fang.

Llavors el Senyor-Déu es digué: «No és bo que l'home estigui sol. Li faré una ajuda que li faci costat». I va fer caure l'home en un son profund.

Ah! Parin màquines. Ara això es posa més interessant.

Ella. Sempre Ella. La dona. La dona de. La dona que hauria de ser ara amb mi, l'acompanyant, la primera dama, la segona en discòrdia, cherchez la femme, la costella, Gala encarnada amb costella en equilibri a l'espatlla, la crossa, la gran dona que sempre hi ha darrere de. Bé, Ella sí que necessitaria una mica més de presentació, és clar. Ja he dit que Ella no surt a les fotos de les solapes, ni ha tingut mai altaveus ni tribunes als diaris o a la tele. Però, de fet, és l'única persona que ha tingut la desgràcia d'arribar-me a conèixer de debò.

A més, si no hagués aparegut Ella, res d'això no s'hauria sabut mai. M'explico? Res d'això no s'hauria escrit.

Res d'això no hauria existit.

Doncs finalment he apartat la Bíblia i he deixat Déu amb la Paraula a la boca. He agafat el meu Mac portàtil, que a banda de les pedres extraplanes de Cadaqués també és un dels objectes més perfectes de l'Univers creat. L'he encès i he esperat que comencés a respirar i que s'hi anessin obrint les finestres. Tan net i tan blanc, oi? Blanc amb poma mossegada, blanc amb fruita prohibida, blanc com un Apple. Blanc com un full en blanc.

Aquesta història comença aquí, comença ara, sota aquest sostre d'hotel amb ram de semprevives. Perquè sí, perquè vull, perquè em dona la gana. Perquè ja està decidit que se sabrà tot, que ho escriuré tot i que per tant existirà tot. El relat de la meva vida, els meus actes, la meva obra. Per les obres em coneixereu. Sortiré de l'ou com un nen geopolític observant el naixement de l'home nou ?1943, oli sobre tela, Salvador Dalí Museum a Saint Petersburg, Florida?, i ho faré encara que em faci mal. Encara que ho perdi tot. Puc aparèixer ben somrient en cada foto de les solapes

o les cobertes dels meus llibres, però a mi no em puc enganyar. Ho sé tot, ho veig tot. Em conec com si m'anés a parir.

A més, ja és massa tard per fer-me enrere.

La vaig veure per primera vegada...

Abans de pagar tinc la temptació de llegir-ne alguna pàgina més, a la mateixa cua de la caixa. Pàgina 13 i ja em crema, i ja desitjaria que les paraules poguessin transferir-se'm directament al cervell a través d'un escàner dactilar. Però no, és que en el fons no vull que comenci, no vull que succeeixi. Ni tan sols sé si he fet bé entrant a... El següent? Hola? Hola? És vostè el següent? Hola, bon dia. ?Cara de sorpresa en veure'm?. Pagarà en...? No, en efectiu segur que no, no en porto mai. Doncs ja li fem regal de la casa, no pateixi, senyor... vull dir que els autors com vostè... o sigui... No, no, de cap de les maneres, ja pago amb targeta. Perfecte, número secret si us plau. La caixa mira cap a una altra banda com si, en lloc de marcar un número, jo procedís a abaixar-me els pantalons. Molta tecnologia i molta realitat virtual, però els dependents de les botigues encara són de realitat real, fins i tot davant d'un autor de ficció. I encara es creen aquests compassos d'espera tan incòmodes, ulls que xiulen, mirades inevitables que s'eviten. Ja està. Moltes gràcies. Vol una bossa? No, no cal. Es deixa la còpia del tiquet. No la vull. Moltes gràcies i que tingui un bon... Sí, gràcies, adeu, adeu, adeu.

«Què? Ja ets al carrer? Em truques? Estàs bé?», va reclamant, desapercebut, l'últim missatge dins la butxaca.

Per fi surto a la vorera del passeig de Gràcia. Respira, respira. Somriu. Respiro i somric terapèuticament, i diria que aquesta diada grisa amb les voreres plenes de vianants cavallerosos i de princeses per un dia no m'ajuda a respirar i a somriure. Tactactactac. Miro a banda i banda. No és un gris per posar-se a ploure ?juraria?, però és gris rabiós, gris amb ganes. Uns nens embolicant roses. Una gitana rebentant preus. Una parada de llibres anunciant rebaixes, l'altra liquidant existències. La primavera entrant per la Diagonal. Situem-nos, a veure: sí, és cert, estic viu, estic despert. És tot real. Duc el llibre a la mà. Sí, és tot real, és el 23 d'abril del 2026. Podria ser abans, podria ser després, però resulta que visc en aquest any. L'any en què, per cert, s'ha acabat la Sagrada Família. Poca broma. Oh, sí, Barcelona, oh, beautiful, oh, wonderful, i potser per això avui també apareixen tants llibres dedicats al temple expiatori, a la fi de l'obra sempre inacabada. Última pedra. Semblava impossible. De fet, encara sembla impossible. Com si tot s'hagués complert, com si enguany ja s'haguessin expiat tots els pecats del món. Com si ja no importés qui dels dos va mossegar la poma.

I és que a qui li importa.

A qui li importen els pecats de ningú, collons.

Això sí que seria tenir un bon relat, veus? Ser un temple únic al món. Ser inimitable, i de pedra, i perdurar pels segles dels segles. Ser autèntic, que em diuen sempre els assessors d'imatge. Tenir autenticitat, tenir storytelling, tenir storymaking. Allò que queda. El que diran de nosaltres. La nostra imatge personal, la nostra història.

El nostre relat.

Torno a obrir el llibre.

La vaig veure per primera vegada casualment en un...

No.

No, oi? Casualment, no.

Segur que no. No, perquè algú devia posar-nos allà al mig de la rambla Catalunya aquell Sant Jordi de fa... dos? Tres anys? Tres, suposo que ja en fa tres, perquè el temps passa volant i perquè ja fa tres anys que no goso escriure ni publicar res. Jo crec que fa tres anys, sí, no sé si té cap importància. Però en tot cas algú devia posar-nos-hi, allà al mig. El destí, o els astres, o Déu, o el Gran Arquitecte, no ho sé. Algú. Per tant no, i tant que no, res de casualment. Fora, no he dit res, no he escrit res.

?A veure, com et dius?

?És que no és per a mi ?va dir Ella.

?Ah. D'acord, doncs per a qui he de...?

Vaig aixecar la mirada. Ella era una total desconeguda, un personatge anònim, un no ningú. El ningú més bell i més torbador que mai m'hagués trobat em demanava dolçament que li signés el meu últim llibre, ja ho saben vostès, una història molt fantàstica ?i gran èxit mundial? sobre el triangle amorós entre una parella impossible i el fantasma de Beethoven. Ella me l'obria com una flor, davant d'aquella llarguíssima cua de lectors impacients. Volia que convertís aquell producte de consum ?codi de barres i etiqueta amb preu? en una peça única, en un objecte irrepètible marcat amb cicatriu de bolígraf. Havia fet ben bé mitja hora de cua només perquè volia un llibre signat del meu puny i lletra i amb tinta de la meua tinta, palpat pel meu ADN i per les meves irrepètibles empremtes dactilars. Però jo només me la mirava atentament, com si busqués retenir el moment que se m'escapava. Poder guardar-ne la instantània. Sí, en veritat era jo qui hauria volgut demanar-li que em signés aquell instant a mà. Què hi vaig veure, en Ella? No ho sé. Sí que ho sé.

Allò.

Era com una mena d'aire. Una telepatia. La cua de lectors del dia de Sant Jordi es difuminava de sobte, com les paradetes de llibres, com els vianants de la Rambla, com les roses amb senyera i plàstic transparent que duien les dones de, ben agafades als braços de. Tot agafava definició en Ella, s'encenia un focus zenital. Era com sentir un perfum conegut, com la proximitat d'una antiga companya de llitera en unes colònies d'estiu, o a veure, com ho puc explicar... com si haguéssim compartit una vida anterior fa dècades o segles o mil·lennis o qui sap si havíem estat companys de colònia romana, o de castell feudal, de palauet francès o de plàncton marí. Partícules destinades a viure allunyades qui sap si des de la formació de les galàxies, i que es tornaven a trobar. Així era, sí. Era això. Més o menys. Exactament.

Cabells negres, molt llisos i molt juvenils. Un punt de somriure optimista en cada cèl·lula del cos, com una nena de trenta anys, malícia d'àngel, m'explico?, celles molt arquejades que deien però si jo no he fet res, vull dir generosa, vull dir com la filla predilecta d'un tsar. Uniforme negre d'algun centre cultural, on havia vist jo aquell uniforme, diria que en algun museu dels importants de la ciutat, sí, home, però ara no hi queia. Merda. I tenia una pell de pàl·lid Ramon Casas però recoberta d'un punt de color mel d'aquell abril, comes jòniques no gaire llargues però atives, mugrons mig marcats sota la camisa com si fossin poms de calaixos semioberts, esquena vertical, coll de ballarina, clatell potser amb tatuatge, nasset de germana de Tintín. No era l'estereotip de dona objecte, però home. Vull dir m'explico, oi?, era una creació que embellia el planeta. I mirant com es movia i com mirava semblava que em digués petit meu, mai més no ens separarem, però alhora també vaig sentir certa enveja. Perquè Ella no necessitava tenir relats ficticis per vendre, Ella era realitat i ideal alhora. Era perfecta tal com era, magnètica a l'instant, sense esforç, sense inventiva. Quina sort. Quina presència, quina manera d'existir. No hi havia dubte que, allà enmig dels rituals d'aparellament de cada any, entre la fauna sensiblera que comprava llibres a cop de santoral, Ella era ben bé d'un altre planeta. D'una altra pasta. D'una altra fusta.

?Com et dius?

?No, és que no és per a mi. ?I es cargolava la punta dels cabells amb un dit.

?Ja ho sé, però com et dius? Qui ets?

?Jo...

?Treballes en algun museu, oi?

?Com?

?No, només ho dic pel teu...

I va allunyar-se ràpidament, sense dir res més. Com si fugís, com si ja en tingués prou amb aquell «Per a...» inacabat pel meu puny i lletra, sense consumació de l'acte. Ni tan sols vaig poder signar-li el llibre com Déu manava ni tornar a preguntar-li el Seu nom, ni compartir ni un segon més el mateix aire. Un locutor de ràdio se'm va acostar a fer-me algun cony de connexió en directe mentre Ella sortia de la parada de Sant Jordi i s'afegia a la riuada de tanta gent enamorada per un dia, caminant a grans passes Rambla amunt pel camí de roses vermelles com una Alícia, ficada dins del seu uniforme de museu i fent sonar les botetes Calvin Klein model Jovanna negres amb sivella negra, mig cocodril mig neoprè, sola de 10 centímetres, mida 36 calculava i segur que no m'equivocava.

Puc haver estat un fill de puta, sí, i potser sí que aleshores jo ja era un criminal en potència. Però resulta que em dedico a escriure. I dels objectes bells, d'aquells tan ben creats que omplen tota una història, en sé algunes coses.

V?deo: https://www.youtube.com/watch?v=v41eJ_ozEmM

* Les dades que ens faciliten els participants seran incorporades a la base de dades de Catorze amb la finalitat d'enviar-los per correu electrònic el nostre butlletí setmanal.

DIGUES UN DESIG

JORDI CABRÉ

PREMI SANT JORDI

e/

Digues un desig <https://www.llibres.cat/products/453211-digues-un-desig.html>

© Jordi Cabré
© 2019 Enciclopèdia Catalana i Òmnium Cultural